

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Nyélben:	60 f.	Vidéken:	1 K —
1 óra	1 K 80 —	1 óra	3 —
1 évre	3 — 60 —	1 évre	6 —
1 évre	7 — 20 —	1 évre	12 —

Lapkiadó: Baranyay Lajos.
Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Megjelenik: minden hétköznap este 6 órakor.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: [Szent-István-tér 1.
Ide küldendő a szerkesztőséget és a kiadóhivatalt érdeklő
minden közlemény és előfizetési díj.
Egyes szárok kárpótlók: a dohánytársadékosban.

De még így sem hiszünk nekik.
Irtá: Diabolo

Pedig szörnyen erkölcsösek lettek Istentagadók. És pedig nem hiszünk azért, mert igen furcsa ám ez a hirtelen köpenyfordítás. Még a multkor hogy hirdették az ösztönök szabadságát, a haszon feltétlen tekintélyét minden fölött, és ma? Husvétii cikkben magasztalva állanak a mi elveink mellé és hirdetik tüzzel, hogy állj meg nemzet, mert lejtnő vagy, melyre a destruktív elemek ragadtak. Erélyes intézkedéseket kívánnak a zsidólapok a pornográfia, a prostitúció ellen. Dehát mi az? Mit jelentsen mindez? Hiszen az bizonyos, hogy Istentagadók úgy állanak most a világ elé, mintha ők találták volna fel a puska-porrt és soha előtűnt senki egy hangot nem szőit volna erről. És még ez sem volna baj, mélt az a fő, hogy ime győztünk! Meggyőztük őket régi, de nagyon régi igazunkról. Ez a fő. Ettől váránk jobb világot. Váránk! Igen. De hihető-e, hogy akik nem is olyan régen Barkóczy fejét vették (a tanárok azóta mind négyes fogaton járnak, olyan jó dolguk van), hogy azok — mondom — most hirtelen erkölcsörokké lettek.

Nem bírom megállani. Pedig nem illik kíváncsiskodni, tudom. De csak egy kicsit fogom csak félrehúzni a függőnyt, hadd lássam mi rejlik mögötte? Hej! Mi van itt!? Halljuk! — szól a főmester. Mi a népet, különösen a Barkóczy esettel annyira ránk mérgecsítettük, hogy joggal félhetünk attól, ha mindjárt el nem hallgatunk, hogy a közeli képviselőválasztásokon kikapunk. Azért hát szent legyen a béke. Viruljanak a kongregációk, él-

jenek a papok, gyarapodjék az egyházi vagyon. Igen legyetek most ti is jó katolikusok.

Nem tudom, jól láttam-e, de, ha jól láttam a függőny

mögé, akkor résen legyünk ám és ne kapjunk a mézes madzagon. Ezekről minden kitalik.

Napfogyatkozás.

Mi okozza ezt a tüneményt és megnyit fogunk látni: elmondja ez a cikk.

„Midőn szép, verőfényes napon, tiszta felhőtlen éggel a Nap ragyogó korongja egyszerre csak elkezd fogyni, lassankint halvány fényű sarlóvá zsugorodik össze és végre egészen eltűnik, kire ne gyakorolna nagy benyomást e titkoszerű kihalás? Ki ne tulajdonítaná a Nap ezen elenyészését valamely gonosz szellem művének, vagy az isteni harag nyilvánulásának, ha nem tudja, hogy e tüneményt a Hold idézi elő, mely egy pillanatra a fényes égítest elé kerül, s hogy ez mellékhatások rendes mozgásának egyik elkerülhetetlen következménye. S valóban ez azon általános benyomás, melyet az összes műveletlen, tudatlan népnél és minden században tapasztalnak: a legnagyobb rész köztük azt hiszi, hogy egy láthatatlan sárkány megeszi a Napot.“

Ezeket a sorokat olvashatjuk a neves francia csillagász Flammarion Camille Népszerű Csillagászat című munkájában. Ezt a ritkaságzámba menő égi tüneményt, annak különös nagyszerűségét és borzongató szépségét április tizenhetedikén, szerdán mi is élvezhetjük, ha nem is teljes pompájában. Elsősorban a tünemény okáról mondunk el egyet-mást.

Már az előbbi idézet felvilágosít, hogy itt nem valami bübajosság, hanem a természet szépséges törvényei munkálkodnak. A napfogyatkozást ugyanis

a Hold mozgása okozza. Ismeretes dolog a Föld

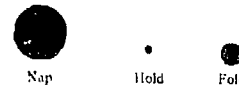
két főmozgása. Mindennap egyet perdül a tengelye körül. Ez az első. A második főmozgása: egy év alatt körülfutja a Napot, miként a cirkuszos ló az idomítót. Azt a nagy-nagy cirkuszt, melyben ez a rohanás végbemegy: a földpálya síkjának (ekliptika) nevezik. Amiképp a Föld a Nap körül, úgy rohan a Hold a Föld körül. A Hold a Földet évente körülbelül tizenkétszer kerüli meg. Minden körülfutásakor egyszer a Föld és a Nap közé kerül. Ekkor a sötét oldalát mutatja s azt mondjuk *Ujhold* van. Egyszer pedig az ellenkező oldalra jut, mikor is megláthatjuk egészen a megvilágított oldalát. Ez a *Holdtölte*. Innen van, hogy Ujholdkor a Nap és a Hold egyszerre két és együtt nyugszik. Holdtöltekor ellenben napnyugtakor két a Hold nagy, vörös ábrázattal és napkeltekor nyugszik le.

Most már Ujholdkor, a Holdnak el kellene takarnia a Napot, igaz-e? Valamint Holdtöltekor bele kellene a Holdnak futni abba fekete árnyékba, amit Földünk a világűrbe kivet. Szóval minden esztendőben tizenkét napfogyatkozást kellene látnunk (mikor a Hold elfődi a Napot) és ugyancsak tizenkét holdfogyatkozást kellene tapasztalunk (mikor a Föld árnyéka besötétíti a Holdat.)

Csak hogy még egy kis bőkenő van, a világ nem olyan egyszerű. A nappálya síkját (teszem az asztal) és a holdpálya síkját (teszem ez az ujság), nem úgy vannak összeszerkesztve,

mintha ezt az ujságot az asztalra fektettem. A valóságban úgy áll a dolog, hogy az ujságot (a holdpálya síkját) egy kicsit fel kell emelnem és ferden nekitámasztanom az asztalnak (a nappálya síkjának), ahogy azt szoktuk is olvasás közben. Ez a fordeség szögértékben öt és fél fokot tesz. Ha már most azt gondolom, hogy a Hold az ujságom szélén szalad, akkor egyszer keresztülmegy az asztalon az asztal alá, egyszer pedig az asztal alul ismét föléje kerül. Szóval a Hold két helyen metszi a nappálya síkját, ezeket csomópontoknak nevezik.

Fogyatkozás tehát csak akkor fog beállni, ha a Hold ujholdkor vagy holdtöltekor valamelyik csomópont közelében tartózkodik. A rajz

azt a helyzetet tünteti fel, mikor napfogyatkozás és holdfogyatkozás esik meg. Ezenkét legalább két és legfeljebb öt napfogyatkozás van. Ez az eset legutoljára 1823-ban volt és legközelebb megint 1935-ben következik be, mikor is öt napfogyatkozás lesz egy esztendőben. Mégis mért oly ritka a napfogyatkozás tüneménye? Nap-sütéses időben menjünk fel a toronyba. Az égen uszkáló felhők árnyékot vetnek a földre és pompásan láthatni az árnyék fntását. Aki lent az árnyékban áll, az azt látja, hogy a felhő eltakarta a Napot. A felhő helyébe gondoljunk egy léggömböt, amelynek kör alakú árnyéka sebesen rohan a földön. Most képzeljük a léggömb helyébe a Holdat. Mikor napfogyatkozáskor a Hold a Nap elé kerül, az is ilyen árnyékot vet a Földre. Csak egy kicsit nagyobb. Jelen esetben 309 kilométer átmérőjű. Ez az árnyék mozog: szerdán 550 méter másodper-

Sövegjártó János

hazai és rumburgi vászon-áruháza barátok épülete,

AZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK

Mai lapunk 4 oldal.

és uriosztály kezd a szőlőktől megválni. A móri népet nem fogják betelepíteni a nyomor vámszedői az akolba. A móriak nem lesznek „demográfok.”

— A főkapitány és a közjegyző-helyettes lovagiasúgye, Sági Lajos rendőrőrkapitány és Burger Ödön ismeretes lovagiasúgyében újabb párbajbírósgát állt össze annak a megállapítására, hogy mily nemű lovagias elégtételt köteles adni a közjegyző-helyettes a rendőrőrkapitány-nak. Ennek a párbajbírósnak elnöke Vigyázó Imre, tagjai pedig Havranek József, Tóth Aladár, dr. Schlámadinger Jenő és dr. Krausz Zsigmond voltak. A rendőrőrkapitánysegédelegyanis vagy bocsánatkérést, vagy fegyveres elégtételt kértek, dr. Burger segédei ezt nem voltak hajlandók megadni. A párbajbírósgát úgy döntött, hogy elég, ha dr. Burger kijelenti, hogy sérteni nem volt szándékában, — amennyiben pedig Sági Lajos mégis sértve érezné magát, sajátát fejezi ki. Ez értelemben az ügyet a lovagiaság szabályai szerint már be is fejezték.

— Fekete és Tegethof színtartós finom kosztüm szöveteket csak a Rudbányai-féle kizárólagos posztókereskedésében.

Az ügyvédi kamara vasárnap délelőtti tartotta rendes évi közgyűlést Dietrich Szilárd elnökletével. Az igazságügyminiszterhez felterjesztendő memorandumot, mely a kamara évi működéséről szól, Pálffy Károly ügyvéd, kamarai titkár készíti el. A közgyűlés legnevezetesebb és nagyon kiemelendő határozata az, hogy 5 ügyvédet szegénység címén felmentett a tagdíj fizetés alól. Szomorú állapot.

— Szenczi. Az érdeklődés központját képezik a Rudbányai-féle posztókereskedés női kosztümszöveti. Kirakatban azok nem lesznek elhelyezve.

— Népgyűlés. Vasárnap délután népgyűlés volt a Vásártéren, a kir. törvényház mögött. A világváltó szociáldemokrácia vörösbejött madarának felborzolt tollu szárnyai alatt tizenhárom taggal megalakult földmunkások szakszervezete nevében rendezték a vörösök ezt a népgyűlést. Örömmel jegyezzük meg, hogy az erről szóló referátumokat egy dicsérettel kell kezdenünk, amely dicséret a székesfehérvári derék földműveseket illeti meg, amiről oly szépen, csaknem teljes számban távol tartották magukat ettől a gyűléstől s az elvtársakat még csak kíváncsiságból sem hallgatták meg. Az a néhány földművesruhát viselő egyén ugyanis, aki ott volt és szakasztott úgy bámult az emelvényre, mint a borjú az új kapura, csak a kiselejtezett salakja volt a földműves népek, aminő salakja a társadalom minden rétegének van. Nem azok az emberek voltak ott, akik korán reggeltől késő estig pengetik az ástól, kapát, kaszát, a kalászt és kenyeret termő buzavirágos földiken. Ezek egészen más elemek voltak. Olyanok, akik mindenféle vegyes munkát végeznek, de csak hébe-hóba és akkor is azt keresik, hol kell kevesebbet dolgozni és hol lehet majd semmit sem érő kellemtől végzett munkáért minél nagyobb bért kifizészkölni. Es ezek

keresetükből többet költenek kormára, mint élelemre és ruhára. A gyűlés megkezdésekor a nép-százeczei tolongtak vagy huszonegyen az emelvény körül. Későbbi aztán felszaporodott a tömeg mintegy 250 főnyire, de ezek nem földművesek, hanem az ismert demokraták voltak. Először egy legény lépett fel az emelvényre, hogy átadja a szót Szép Ferenc elnök elvtársnak s aztán ez is felment, hogy átadja a szót a budapesti kiküldötteknek, Nyisztor elvtársnak. A szónok ur akit Bokányi a legutóbbi közgyűlésen letorkolt, a vicclapokból ismeretes szociáldemokrata frázisokat adta elő. Az uraknak sok a pénzük, a munkásoknak kevés, a gyáros felesége 21000 koronás szoknyát vehet fel, a munkásasszony pedig csak olcsófejűt, a törvények rosszak. Mindez másképp lesz, ha beiratkoznak a földművesek a szakszervezetbe és rendszeresen fizetik a pártadót. Végezetül beismerte, hogy azért kell a pénz mert ő is abból él, meg a többi szónok is, vagis hogy ez a kenyere, a jó vajjas kenyere és azért beszél. Ha életképes lenne a szakszervezet, munkabéremelést vivnának ki először. Hát itt Székesfehérváron kitől kérnének nagyobb napszámot a demokráta földművesek? Nem mástól, mint a kisbirtokostól, akinek csak éppen akkora földcséje van, hogy megél belőle. Nyisztor elvtárs ezeket tetelné tönkre a földműves napszámokkal.

— Vigyázz — mert lőnek! A cs. és kir. hadsereg helyben állomásozó katonái f. hó 28-án Zámoly község határában éles-tölténnyel lögyakorlatot tartanak. Az óvintázkedések megtétele.

— Hütlén asszony. Budai István belsőfőnyusztai lakos feljelentést tett a felesége ellen, hogy otthagya és 806 K 52 fr.ól szóló takarékpénztári betétkönyvet és 72 K-t ellopott tőle. Az eljárást megindították.

— A Fejérvárcsurgói Szövetkezet eladta üzletét Piros Géza üzletvezetőnek. A megszűnő szövetkezeti bolt tíz éven át valóságos misziót töltött be Csurgón. A konkurenciával sakkban tartotta a kivétel nélküli zsidó kézen levő szatócsüzleteket. Megnyitáskor a petróleum ára literenként 44 fillérről azonnal 32 fillérré szállt le. Most egy komoly törekvő sű keresztény ember lép a szövetkezet helyébe, ami örvendetes jelenség s reméljük és elvárjuk a csurgóiaktól, hogy ezt méltányolják és megbecsülik. Reméljük, hogy a szövetkezeti tíz esztendő nem este, hanem reggel volt rájuk néve és szépen felépített kath. körükben folytatják az öntudat-képző munkát.

— Rabló cigányleányok. Szenczi Imre vízvezetési munkát vasárnap délután a Sóstón megszólitotta három cigányleány, hogy krajcárt adjon nekik. Szenczi elővette azt a vászon zacskót, melyben 5 K-ja volt és amely zsinórral a mellényére volt kötve. A cigánynémberek nekiesltek a gyanútan embernek, lelépték mellényéről a vászonzacskót és elfutottak vele. A rendőrség hamarosan több cigányleányt elfogott, akik közül kettőt Kolompár Mari 14 és Kolompár Marcsa 20 éves leányokat, mint támaoóit felismerte. A cigányleányokat letartóztatták.

— Állategészségügy. Seregélyesen megszűnt, Kálozon fellépet a sertésvész.

Fogak Kovács Dezső műfogászati termében Székesfehérvár. (Rózsa-u. 5. sz. a. e. melletti Zirci templommal szemben, — Agyoncsapta a föld. Váiban Gyurics Gyula 13 éves fiú a homokbányában leomló föld eltemette s mire a szerencsétlen fiút kihúzták alóla, már halott volt. A hatóság vizsgálatot indított.

Délután 5 órakor meleg füstölt főtt husok Marschallnál Kossuth-utca.

Apróhirdetések

Rákóczi-utca 17. szám alatti bolti helyiség lakással együtt azonnal kiadó.

Egy jókárban levő kontrafékes verseny kerékpár eladó. Budai-ut 40. sz.

Kertalja utca 46. sz. ház szabadkézből eladó. Tudakozdani ugyanott lehet.

Malom-utca 35. sz. háznál egy kisebb két szobás utcai és egy két szobás udvari lakás és istállók május 1-re kiadók.

Major-utca 12. számú háznál egy 125 □-ölből álló háztelek eladó, tudakozdani ugyanott.

Legjobb fajta répamagvak. Hosszu fehér, vörös és gömbölyű fajok a legolcsóbb árban kaphatók. Jungbluth Ferenc fűszer kereskedésében Felsőkirály-sör 24.

Olvasók saját készítményük a legkülönfélébb kivitelben kaphatók a szemináriumi templom sekrestyénél. Megrendelésre is készít olvasókat, füzéseket, javítószókat elvállal.

1 kilogram zöld és sárga stokerai borsó csak 40 fill. Deutsch Aladár Buzapiac. Telefon 295.

A Hitelszövetkezet Lövöldé-utca 3. sz. alatt aprított tüzfűt ad a tagoknak házhöz szállítva 100 kgkint 260 K ért. Rózsa burgonya 9 K 20 f.-ért házhöz szállítva.

Sár-utca 22. szám alatti ház eladó. Tudakozdani lehet Liget-sor 2. szám alatt az ügyvédi irodában.

Varrógépjavitások

műhelyekben gyorsan és szakszerűen készítenek, SINGER CO. varrógép-rosszvénytársaság.

Magyarország legnagyobb és legrégibb varrógép-tüzlete, Székesfehérvár, Nádor-utca. Töltényi-biz

Akiknek a szívük fáj...

stb. koplékat katona és cigányzene játsza az Eufon tölesérnélküli beszélőgép mely 5 legújabb dupla-lemezzel csak 40 korona.

„Wagner Hangszerkirály“-nál, Budapest, József-körut 15. szám. — Gyors javító-műhely. Használt lemezeket becsérél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Ha eladni vagy venni-valója van az apróhirdetések közt tegye közé!

Mindennemű Telefon 216.
építkezési anyagot legolcsóbban csak is Klein Márkus Fisi ógnól vásárolhatunk.
TERRENOL PALA A LEGJOBB tetőfedő anyag.
Székesfehérvár Simor-utca 15.